

alistiska búskapinum. Við data-grundarlagi, nógvar ferðir størri og víðfevndari enn nakar áður hevur kunnað savnað og greinað, vísir Piketty, hvussu figgjarligi ójavnin er vaksin støðugt, serliga frá 1980, og økist nú við størri ferð enn nakrantíð.

Úrslitið er, at ein lítill minniluti legst á ein støðugt størri part av øllum ríkidømi - í einstøku lond-unum og í heiminum sum heild - og at gjøgvin millum tey og miðal- og láglønarstættirnar bara økist.

Smb. Piketty er ein av orsökunum til veksandi ójavnin, at avkastið av ognarkapitali veksur søguliga umleið triggjar ferðir so skjótt sum úrtøkan av arbeiði. Beint nú, sigur Piketty, veksar ríkmannaognirnar við 6-7% um árið, meðan aðrar inntøkur veksar 1-2%.

Miðsavningin av ríkidømi á ovastu rókum kann føra til óstabilitet og undirgrava demokratisku skipanina og enda við einum fámannaveldi – einum sonevndum plutokrati.

Ráðini hjá Piketty eru at temja upphópingina av ognarríkidømi hjá yvirklassanum og leggja nógva størri dent á figgjarliga umfordeiling ella útjavning, m.a. við øktum progressivum skatti, bæði á lønarinntøkur, kapitalvinningar og serstakliga á kapitalognirnar.

Í øðrum lagi mælir Piketty til at leggja ein sosialt forsvarligan botn undir minstulønirnar og eina sterkari skipan av fakfelagsrørsluni til at standa í móti stjóra- og ognarfólkinum. Tí hesi hava havt eina veksandi politiska ávirkan, ið hevur viðvirkað til at grundfesta teirra privilegeraðu støðu í samfelagnum – á nakað sama hátt sum aðalin og hægsta borgaraskapið í 19. øld og heilt fram til Fyrsta Heimsbardaga.

Í triðja lagi mælir Piketty til at leggja størri áherðslu á útbúgving. Íløgur í útbúgving er ein tann týðningarmiklasti hátturin at minka veksandi gjónna millum inntøkur, ið stava frá arbeiði og inntøkur frá kapitallognum.

Føroyska høgbrasamgongan ger alt tað øvugta

Síðani høgbrasamgongan tók við á heysti 2011 hevur hon framt kollveltingarligar broytingar til einvísan frama fyri háinntøkubólkarnar í

Føroyum. Grefligasta dømið er tann illa gitni flatskatturin, har 340 mió. kr. vóru tiknar úr búskapinum og givnar út til teirra á ovastu rókum.

3 talandi dømi um asosiala flatskattalættan:

- Inntøkur 200 - 250.000 kr. árliga fingur uml. 100 kr. um mánaðin
- Inntøkur 500 - 550.000 kr. árliga fingur uml. 3.300 kr. um mánaðin
- Inntøkur 900.000 – 1 mió.kr árliga fingur uml. 7.000 kr. um mánaðin

Omaná kemur forskattingin av pensjónum og lógartvungna eftirlønarpensjónir, ið báðar venda sosialt øvugt við tunga endanum niðureftir.

Gávubræv á milliardir reiðarar

Føroyar hava seinastu árin fingið lut í ovurstórum tilfeingi, serliga av uppisjóarfiski. Virði fyri fleiri milliardir á hvørjum ári. Men borgarliga landsstýrið heldur fast um, at hesi virði skulu tillutast ein fámantum úrvalslíði av skipaeigarum fyri onki.

- "Yvirskotið hjá uppisjóarflotanum hevur verið um 250 mió. kr. seinastu árin, og eigararnir hava tikið um 150 mió. kr. út í vinningsbýtið um árið.
- Komandi 4-5 árin fer yvirskotið í pelagisku vinnuni at verða góðar 750 mió. kr. árliga.
- Roknast kann við, at eigararnir fara at taka sær um 5-600 mió. kr. út úr vinnuni um árið"

sigur Kári Petersen, búskaparfrøðingur við Sosialin 4. apríl 2014.

Sí myndina: »Eginpenings-avkastið«.

Avkastið hjá eigarunum er øgiligt

Hetta er sjón fyri søgn av myndini omanfyri, ið er gjørd úr talvu hjá Kára Petersen í Sosialinum 2. mai 2014. Fyri at vísa hvussu øgiligar fyrirminir uppisjóarvinnan hevur av tillutaða einkarrættinum til hetta fiskatilfeingið, samanber Kári tvey feløg í uppisjóarvinnuni við nøkur onnur partafeløg, ið annars eisini ganga sera væl, men virka uttan líknandi framíhjárættindini sum uppisjóarvinnan hevur.

Samgongan gevur meir enn 340 mió. kr. í skattalætta um árið til teirra, sum frammanundan eru best fyri í Føroyum.

Samgongan lutar árligar gávur út fyri milliardir til eitt lítið úrvalslíð av skipaeigarum.

Samstundis vísir nýggja inntøkuuppgerðin hjá Hagstovu Føroya, at talið av fólki, ið liva undir fátækramarkinum í Føroyum vaks við 500 fólki frá 2011 til 2012

4.700 føroyingar í fátækkraváða

Samgongan gevur meir enn 340 mió. kr. í skattalætta um árið til teirra, sum frammanundan eru best fyri í Føroyum.

Samgongan lutar árligar gávur út fyri milliardir til eitt lítið úrvalslíð av skipaeigarum.

Samstundis vísir nýggja inntøkuuppgerðin hjá Hagstovu Føroya, at talið av fólki, ið liva undir fátækramarkinum í Føroyum vaks við 500 fólki frá 2011 til 2012.

Uppgerðin vísir, at henda trupla støðan serliga rakar stakar upphaldarar, aðrar smábarnafamiljur og pensjonistar.

Hvat hevði tað kostað at lyft øll úr fátækkraváða?

Hagfrøðingurin Jón Joensen hevur roknað upp á tøluni fyri at finna

fram til, hvussu nógva tað hevði kostað at lyft øll tey 4.700, ið liva í fátækkraváða, upp um fátækramarkið.

Úrslitið hann er komin til er undrunarvert. Hevði tað borið til at rokkið hvørjum einstakum, ið livir undir fátækramarkinum, hevði tað kostað 78 mió. kr. at lyft øll uppum. Rættari er óivað at siga, at hetta er tann samanlagda upphæddin, sum tey 4.700 fólki tilsamans eru undir fátækramarkinum. Hartil hevði so komið kostnaðurin av tí sosialpolitiska átakinum, sum skuldi verið sett í verk fyri at fremja uppgávuna.

Jón Joensen hevur eisini roknað eitt dømi, hvussu lítill broyting ella umfordeiling í inntøkubýtinum hevði kunna givið júst 78 mió. kr. Um man t.d. gjørdi tað mest einfalda og skar tann allarovasta

toppin av inntøkunum hjá teim 286 hægstlønðu føroyingunum, so hvør einstakur teirra hevði 800.000 kr. eftir aftaná skatt, so hevði tað givið júst 78 mió. kr.

Ein progressiv skattanýskipan

Skal tað bera til at gera eitt rættvísari og javnari býti av ríkidøminum í Føroyum, er ongin ivi um, at høvuðsleiðin gongur eftir eini skattanýskipan, ið bæði ger landskattin, kommunuskattin og kapitalvinningskattin progressivan, setir ein byrjandi kapitalognarskatt á skrá- og samstundis minkar mest møguligt um tann mest asosiala skattin av øllum, mvg-ið á øllum húsarhaldsvorum.

